

عنوان پژوهش

ضرورت‌ها و برنامه‌های آماده‌سازی برای ورود به مرحله بازنشستگی

بیان و تشریح مسئله

مطالعات مختلف نشان می‌دهند افسردگی، تشدید اختلافات درون خانوادگی و به بطالت گذراندن وقت، بخشی از مسائلی است که با بازنشستگی به سراغ فرد می‌آید. برای بسیاری؛ به‌ویژه کسانی که به کار و فعالیت حرفه‌ای خود وابستگی دارند، جدایی از کار یک تجربه دردناک است. شغل؛ شرایط، هویت و نوع ارتباطات با دیگران را تعریف می‌کند و اغلب افراد با شغل خود هویت یافته و شناخته می‌شوند. محتوای شغلی همه فعالیت‌ها، از آنچه انجام می‌گیرد تا اولویت‌های زندگی را در سیطره خود دارد. جدایی از همکاران و گاهی سطح ناسالم اشتغال ذهنی در امور مرتبط با خانواده و... حکایت از یک تغییر وسیع دارد که سازگاری با آن را اجتناب‌ناپذیر می‌سازد.

علاوه بر آن، کاهش سطح حقوق و دستمزد نسبت به حقوق دوران اشتغال، فرد را مجبور به انتخاب شغل دیگری کرده و یا او را وادار می‌سازد با همان کمبودها مدارا کند. درحالی‌که بازنشستگی زمانی اتفاق می‌افتد که فرزندان خانواده تصمیم می‌گیرند ازدواج کنند یا درگیر هزینه‌های تحصیل هستند.

از سوی دیگر فرد با بازنشستگی در جایگاهی قرار می‌گیرد که حاصل سال‌ها تجربه است و این موضوع که آیا وی می‌تواند نقش یک فرد صاحب تجربه و برتر را در خانواده ایفا کند پررنگ‌تر می‌شود. چنانچه این نقش هم دچار ضعف شود و فرد نتواند به‌عنوان یک عضو برتر در خانواده نقش ایفا کند با مشکلات متعددی روبه‌رو می‌شود. اینجاست که اهمیت کسب آمادگی و مهارت برای مواجهه با چنین مسائلی آشکار می‌شود.

در کشورهای توسعه‌یافته برنامه‌ریزی برای آشنایی افراد با دوران بازنشستگی و در جهت جلوگیری از بروز مشکلات فردی، خانوادگی، اجتماعی و فرهنگی در شرایط قبل و بعد از دوران بازنشستگی به‌ویژه بیماری‌های جسمی و روحی، از حدود ۵۰ سال پیش آغاز شده است و بر ضرورت آموزش‌ها و مشاوره در سال‌های پیش از بازنشستگی تأکید می‌کنند. حتی در برخی از کشورها از ۱۵ سال قبل از بازنشستگی افراد شاغل، به‌منظور آماده نمودن آن‌ها برای این دوران، برنامه‌ریزی می‌شود.

پژوهش‌ها و تحقیقات نیز نقش مثبت پیشگیری و آموزش کارکنان در زمان اشتغال برای کاهش مشکلات و تبعات دوران بازنشستگی را بارها و بارها مورد تأیید قرار داده‌اند.

اگرچه هنوز یک سازمان یا ارگان رسمی متولی اجرا و برگزاری دوره‌های آمادگی برای بازنشستگی نیست، برگزاری دوره‌های آموزشی در کشور ایران طی ۱۰ تا ۱۵ سال اخیر موردتوجه قرار گرفته است. چنانچه بپذیریم تعهد صندوق بازنشستگی صرفاً در قبال بازنشستگان و پس از بازنشستگی آن‌ها نیست، باید به‌طورقطع وارد این حوزه گردیده و با برگزاری دوره‌های آموزشی و مشاوره‌های پیش از بازنشستگی علاوه بر بهبود روند خدمات‌رسانی، کاهش هزینه‌های مختلف تحمیلی خصوصاً در حوزه سلامت و نهایتاً کاهش هزینه‌های ملی را باعث شود.

لذا با توجه به این که دستیابی به یک سبک زندگی سالم در دوران بازنشستگی باید همراه با مدیریت صحیح مالی، فعالیت‌ها و ارتباطات اجتماعی باشد؛ تدوین دوره‌های سازمان‌یافته که اطلاعات و دستورالعمل‌های لازم را به بازنشستگان و همچنین کارکنان در آستانه بازنشستگی و خانواده‌ها ارائه دهد از اهمیت بالایی برخوردار است.

شرح خدمات

- تبیین ضرورت آماده‌سازی افراد برای ورود به مرحله بازنشستگی (از منظر: روان‌شناختی، اجتماعی، مالی، سلامت و بهداشت)
- شرح تجربه کشورهای منتخب در برنامه‌ریزی برای ورود به مرحله بازنشستگی
- تشخیص نقش صندوق‌های بازنشستگی در برنامه‌ریزی برای ورود به مرحله بازنشستگی در کشورهای مختلف
- ارائه الگوی پیشنهادی برنامه آماده‌سازی برای صندوق بازنشستگی کشوری (از منظر: ساختار، خدمات، مدیریت مالی، نظارت و ارزیابی)